

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.420.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 18321 Pani Poseł Józefy Szczurek-Żelazko wraz z grupą posłów, w sprawie ograniczenia finansowania powiatowych urzędów pracy ze środków Funduszu Pracy w 2026 r., proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Tytułem wstępu pragnę zaznaczyć, że zgodnie z art. 29 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹ (dalej „ustawa o finansach publicznych”) podstawą gospodarowania, w trakcie roku budżetowego, środkami Funduszu Pracy (dalej „FP”) jest roczny plan finansowy FP będący załącznikiem do ustawy budżetowej. W toku prac nad projektem ustawy budżetowej na dany rok budżetowy Minister Finansów i Gospodarki, w trybie i terminach określonych przez przepisy dotyczące prac nad projektem ustawy budżetowej, wydane na podstawie art. 138 ust. 6 ustawy o finansach publicznych, przekazuje wstępną kwotę wydatków na dany rok oraz wyjściowe kwoty wydatków na kolejne lata dla poszczególnych dysponentów części budżetowych. Pismem z dnia 25 lipca 2025 r. Minister Finansów i Gospodarki przekazał do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej limit wydatków FP do uwzględnienia w projekcie planu finansowego na 2026 r. Limit określono na poziomie 10,1 mld zł, tj. niższym niż w roku 2025 o 1 mld zł.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na każdym etapie uzgodnień wskazywał, przedstawiając w tym zakresie szczegółowe uzasadnienie, na konieczność utrzymania finansowania aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu na poziomie analogicznym do roku 2025 r. Pomimo podejmowanych działań kwota zabezpieczona w planie FP na 2026 r. została ustalona na poziomie niższym od zgłaszanych potrzeb finansowych.

Minister Finansów i Gospodarki odpowiadając na możliwość zwiększenia kwoty środków FP w 2026 roku z przeznaczeniem na działania aktywizacyjne wielokrotnie wskazywał, w korespondencji kierowanej do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, że Polska objęta jest procedurą nadmiernego deficytu (EDP). Procedura ta determinuje konieczność konsolidacji finansów publicznych i redukcji deficytu w kolejnych latach, co ma swoje odzwierciedlenie w średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025-2028 określającym ścieżkę wydatków do 2028 roku, której przestrzeganie jest konieczne do ograniczenia deficytu nominalnego i redukcji długu w średnim okresie. Minister wskazywał też, że wydatki FP objęte są stabilizującą regułą wydatkową (SRW) oraz limitem wydatków wskazywanym corocznie w ustawie budżetowej. W związku z czym ewentualne zwiększenie limitu wydatków FP może odbyć się pod warunkiem wskazania oszczędności powstałych na innych zadaniach objętych tą regułą. Na dzień dzisiejszy, uwzględniając zgłaszane potrzeby i ograniczone środki nie ma wygenerowanych oszczędności, które można przesunąć na finansowanie kosztów realizacji form pomocy.

Ustalony niższy limit wydatków FP miał bezpośredni wpływ na wysokość kwoty środków FP wskazanej w planie finansowym FP na finansowanie kosztów realizacji form pomocy

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.

przez samorządy powiatowe, której podział na poszczególne regiony regulują przepisy ustawy

z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia² (dalej „ustawa”) i wydane na podstawie art. 277 ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2025 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej Funduszu Pracy³ (dalej „rozporządzenie RM”).

Na podstawie art. 267 ust. 4 ustawy w związku z § 6 rozporządzenia RM kwota środków FP na finansowanie kosztów realizacji form pomocy, w tym tych realizowanych w ramach projektów EFS+, określona w planie finansowym FP na 2026 rok - pomniejszona o rezerwę pozostającą w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy - dzielona jest między województwa algorytmem.

Następnie kwoty ustalone dla samorządów województw są dzielone dla poszczególnych samorządów powiatowych przez zarząd województwa według kryteriów określonych przez sejmik województwa, o których mowa w art. 267 ust. 7 ustawy. Oznacza to, że podczas opracowywania kryteriów podziału istnieje możliwość uwzględnienia szczególnych potrzeb lokalnych rynków pracy.

Samorządy powiatów na finansowanie kosztów realizacji form pomocy, w tym tych realizowanych w ramach projektów EFS+, w skali kraju dysponują w roku 2026 środkami FP w kwocie 1,7 mld zł. Ze środków tych finansowane są wszystkie formy pomocy określone w ustawie. Minister właściwy do spraw pracy nie przyznaje środków FP na poszczególne formy pomocy ujęte w ustawie. Wyboru wdrażanych form pomocy, w ramach łącznej kwoty ustalonej dla samorządu powiatu, dokonuje starosta po zasięgnięciu opinii powiatowej rady rynku pracy. Zatem to samorządy powiatów decydują, uwzględniając potrzeby lokalnych rynków pracy i własne możliwości, o wyborze i finansowaniu poszczególnych form pomocy. Ministerstwo nie ma zatem bezpośredniego wpływu na liczbę aktywizowanych osób i wybór konkretnych form pomocy. Zestawienie kwot środków FP przyznanych w latach 2025 - 2026 powiatowym urzędom pracy na działania aktywizacyjne w rozbiciu na poszczególne województwa przekazuję wraz z niniejszą odpowiedzią.

Resort pracy prowadzi stały dialog z urzędami pracy oraz konwentami dyrektorów urzędów pracy, aby możliwie szybko kierować dostępne środki tam, gdzie potrzeby są największe. Na bieżąco monitorujemy sytuację związaną z zapotrzebowaniem urzędów pracy oraz rynek pracy, szczególnie uważnie analizując czynniki, które potencjalnie mogą doprowadzić do wzrostu bezrobocia, zwłaszcza na mniejszych rynkach, z dala od centrów aglomeracyjnych. Na ten podział nakłada się obserwowane w Polsce duże zróżnicowanie regionalne poziomu bezrobocia – niską liczbę bezrobotnych notuje się w dużych miastach, na terenach z wysoką gęstością zaludnienia, koncentracją inwestycji i kapitału oraz z dobrą infrastrukturą. W powiatach słabo zurbanizowanych, z ubogą infrastrukturą, bezrobocie jest na wyższym poziomie. Sytuacja na rynku pracy jest mniej korzystna na wschodzie i północy kraju – w zachodniej i centralnej Polsce wskaźniki, zwłaszcza w zakresie bezrobocia rejestrowanego, są korzystniejsze.

Generalnie należy spodziewać się, że znaczące ograniczenie środków na działania aktywizacyjne może spowodować trudności w aktywizacji bezrobotnych na terenach z wysoką stopą bezrobocia, gdzie subsydiowane miejsca pracy stanowiły znaczącą część ofert pracy na danym rynku. To z kolei może mieć wpływ na wzrost liczby bezrobotnych, przy czym wzrost ten może być uwarunkowany nie tylko ograniczeniem środków, ale

² Dz. U. poz. 620, z późn. zm.

³ Dz. U. poz. 1662.

również mniejszą aktywnością rekrutacyjną firm, którą obserwujemy już od kilku lat oraz skalą zapowiadanych zwolnień grupowych. Natomiast zmniejszenie środków FP na aktywizację w niektórych regionach może mieć neutralny wpływ na sytuację na rynku pracy i poziom bezrobocia czemu sprzyjać może prognozowany na ten rok wzrost gospodarczy - według prognoz MF, KE i MFW w 2026 r. wzrost PKB wyniesie 3,5%⁴.

Zgodnie ze sprawozdaniem o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy MRPiPS-02 w okresie styczeń – czerwiec 2026 zaaktywizowano 99 336 osób, tj. o 259 586 osób mniej, niż w analogicznym okresie roku 2025, w którym to zaaktywizowano 358 922 osób.

Weryfikacji podejmowanych działań aktywizacyjnych służy określanie ich efektywności czyli relacji efektów do nakładów. Resort pracy bada efektywność zatrudnieniową i kosztową podstawowych form aktywizacji obejmujących: szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej. Średnia wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej, o którym mowa w art. 28 pkt 2 lit. b ustawy, uzyskana we wszystkich powiatowych urzędach pracy w roku 2025 wyniosła 82,61%. Średnia wartość wskaźnika efektywności kosztowej podstawowych form aktywizacji zawodowej, o której mowa w art. 28 pkt 2 lit. c ustawy, uzyskana we wszystkich powiatowych urzędach pracy w roku 2025 wyniosła 21 902,31 zł.

Niezależnie od powyższych środków przekazywanych samorządom powiatowym minister właściwy do spraw pracy dysponuje rezerwą FP, którą może uruchomić w celu niwelowania negatywnych skutków zmniejszenia środków FP przyznanych na aktywizację. W jej ramach możliwe jest zwiększanie środków przyznanych samorządom na finansowanie form pomocy w danym roku budżetowym, z uwzględnieniem potrzeb zgłaszanych przez urzędy pracy. Procedurę ubiegania się o środki rezerwy FP określono w dokumencie „Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych w 2026 roku”, opublikowanym w Intranecie Publicznych Służb Zatrudnienia. Na ich podstawie w roku 2026 minister ogłosił dwa nabory wniosków o środki rezerwy FP: pierwszy 4 lutego br. o dodatkowe środki z rezerwy FP na finansowanie kosztów realizacji form pomocy, oraz 13 lipca o środki rezerwy FP na finansowanie programów aktywizacji zawodowej. W ramach pierwszego naboru samorządy powiatów złożyły 201 wniosków. Po weryfikacji i ocenie wszystkich wniosków przyznano środki rezerwy FP w kwocie 173,5 mln zł. Dodatkowe środki otrzymał każdy urząd pracy, który uczestniczył w naborze.

13 lipca br. ogłoszono drugi nabór wniosków dla urzędów pracy na dodatkowe środki z rezerwy FP na finansowanie programów aktywizacji zawodowej. Nabór zakończył się 27 lipca br. Trwa weryfikacja i ocena złożonych wniosków.

Dodatkowo, mając na względzie potrzebę wsparcia urzędów w realizacji działań aktywizacyjnych w bieżącym roku przyznano samorządom powiatowym województwa opolskiego i łódzkiego kwoty środków rezerwy FP na finansowanie kosztów realizacji projektów EFS+ w wysokości 6 647 901,32zł z uwagi na fakt, iż kwoty środków FP ustalone dla poszczególnych samorządów powiatowych nie zabezpieczały w pełni finansowania realizowanych projektów EFS+. Ponadto tam, gdzie przyznane dotychczas środki FP nie pozwoliły na zabezpieczenie finansowania zobowiązań powstałych na podstawie art. 269 ustawy przyznano dodatkowe kwoty środków rezerwy FP w kwocie 50 339 180,63 zł.

Wśród aktualnie możliwych do finansowania z rezerwy FP działań i programów są także programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski

⁴ [Prognozy makroekonomiczne i fiskalne - Ministerstwo Finansów - Portal Gov.pl](https://www.gov.pl/web/rodzina/prognozy-makroekonomiczne-i-fiskalne-ministerstwo-finansow-portal-gov-pl)

żywiłowe oraz programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi. Wnioski są rozpatrywane na bieżąco, w kolejności wpływu do resortu. Na finansowanie pierwszego programu w roku 2026 zabezpieczono środki rezerwy FP w kwocie 5 mln zł, a drugiego 50 mln zł. W roku 2026 do resortu pracy nie wpłynął żaden wniosek na finansowanie programu aktywizacji zawodowej bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe. Natomiast na program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi wpłynęło 15 wniosków. Wszystkie wnioski rozpatrzono pozytywnie przyznając dodatkowe środki w kwocie 5 922 000,00 zł.

Pragnę również zapewnić, iż w sytuacji ograniczonych środków na aktywizację urzędy pracy będą intensyfikowane pomoc w ramach form pomocy określonych w ustawie niewymagających angażowania środków FP.

Ustalenie zakresu pomocy jest jednym z elementów stałej opieki indywidualnego doradcy ds. zatrudnienia. Jego obowiązkiem jest przeprowadzenie z bezrobotnym rozmowy (wywiadu), przygotowanie na jej podstawie Indywidualnego Planu Działania zawierającego formy pomocy do zastosowania, terminy ich realizacji, warunki jego zakończenia itd. oraz stałe monitorowanie jego realizacji poprzez kontakt z bezrobotnym co najmniej raz na 30 dni. Osoba bezrobotna może otrzymywać informacje o aktualnych ofertach pracy, giełdach pracy oraz targach pracy. Może też korzystać samodzielnie z dedykowanych, nowoczesnych i stale rozwijanych narzędzi teleinformatycznych, takich jak baza ofert pracy - ePraca oraz aplikacja ePraca. Jak wynika z deklaracji osób bezrobotnych pomocą w formie pośrednictwa pracy zainteresowanych jest ponad 62% z nich.

W przypadku osób, dla których urząd pracy nie może zaproponować oferty pracy stosowane powinno być intensywne poradnictwo zawodowe, którego celem jest zbadanie predyspozycji zawodowych, ich ocena pod względem potrzeb lokalnego rynku pracy, pomoc w wyborze lub zmianie zawodu oraz przekazanie wiedzy w jaki sposób szukać pracy, np.

w ramach szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy prowadzonych przez doradców zawodowych. Szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy (trwające 3 tygodnie) skierowane są do osób, które nie posiadają doświadczenia w poszukiwaniu pracy, utraciły motywację w jej poszukiwaniu lub chcą powrócić na rynek pracy po długim okresie braku aktywności.

Urzędy pracy będą mogły skupić się na formach aktywizacji, które przynoszą najtrwalsze korzyści i są najbardziej optymalne kosztowo, zachęcaniu pracodawców do zwiększania liczby ofert pracy niesubsydiowanej, składaniu projektów w ramach Funduszy Europejskich, w tym programów regionalnych, a także organizowaniu spotkań informacyjno-konsultacyjnych dla zwalnianych pracowników w firmach, gdzie planowana jest redukcja etatów.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/